

Nota de premsa
5 d'agost de 2013

El Síndic demana accions governamentals urgents per garantir el dret dels infants a una alimentació adequada

---

- **50.000 infants tenen privacions alimentàries i 750 estan diagnosticats per l'ICS el mes juny del 2013 amb codis diagnòstics relacionats amb la pobresa i la desnutrició infantils.**
- **La inexistència d'un problema estructural de desnutrició infantil no ha de fer passar per alt – ni a les institucions ni a la societat – les situacions de malnutrició existents en una part de la població infantil.**
- **El Síndic alerta que aquesta situació es pot agreujar durant el mes d'agost.**
- **El Síndic demana que el Govern de la Generalitat, els consells comarcals i els ajuntaments actuïn de manera coordinada, harmonitzada i urgent per garantir el dret dels infants a una alimentació adequada**

És cert, com bé afirmen les entitats i els serveis que atenen els infants en situació de vulnerabilitat social, que a Catalunya no es detecta una situació estructural de desnutrició infantil aguda o crònica per causes socioeconòmiques. Ara bé, la realitat indica que la precarització creixent de la situació social i econòmica genera situacions tant de subnutrició (ingesta insuficient d'aliments) com d'alimentació no adequada (dieta no equilibrada) que no es poden ignorar.

a) La taxa de risc de pobresa infantil a Catalunya se situa en el 28,0%, amb aproximadament 345.000 infants menors de setze anys afectats.

b) El 4% dels infants menors de setze anys pateix privacions materials que afecten l'alimentació: en concret, quasi 50.000 infants catalans d'aquesta edat no es poden permetre carn o peix almenys una vegada cada dos dies, és a dir, no mengen proteïnes de manera regular.

c) Hi ha 750 infants menors de setze anys amb codis diagnòstics de problemes nutricionals relacionats amb la pobresa extrema i els baixos ingressos. L'edat mitjana és de quatre anys, una quarta part són menors d'un any i majoritàriament de nacionalitat estrangera (56%), segons dades del mes de juny de 2013 de la història clínica informatitzada de l'atenció primària de l'Institut Català de Salut.

d) Les situacions associades a la pobresa severa, que actualment afecten una desena part dels infants (130.000), s'han multiplicat els darrers anys a Catalunya. La prevalença de llars catalanes (amb infants o sense) que no es poden permetre carn o peix almenys cada dos dies l'any 2011 és quasi sis vegades més elevada que la de l'any 2008 i les llars catalanes que pateixen una privació material severa l'any 2011 són més del triple que les de l'any 2008.

Els dèficits més rellevants que el Síndic de Greuges ha detectat arran de la investigació oberta al voltant de l'actuació de les administracions públiques davant de la problemàtica de la malnutrició infantil són:

1. Dèficits en les garanties i en l'accessibilitat de les famílies a rendes mínimes (punt 2.1 Informe).
2. Dèficits en la cobertura dels ajuts de menjador escolar, criteris restrictius en l'atorgament, infravaloració de la renda familiar per accedir-hi, problemes en el copagament, i retards en la concessió i el pagament dels ajuts menjador (punts 2.2, 2.3, 2.4 i 2.5 Informe).
3. Manca de garantia, com a mínim, d'un àpat diari durant el curs escolar en determinats col·lectius d'infants, la primera infància i els adolescents (punt 2.6 Informe).
4. Dèficits de planificació i impacte de la distribució solidària d'aliments entre les famílies en situació de pobresa (punt 2.7 Informe).
5. Desigualtats econòmiques i territorials en l'atenció alimentària dels infants socialment desfavorits per mitjà del lleure educatiu (punt 2.8 Informe).
6. Debilitament de les garanties d'alimentació adequada en els períodes de vacances (punt 2.9 Informe).
7. Dèficits en la detecció dels infants amb problemes de malnutrició infantil, en el desplegament de plans integrals i en l'impacte de les desigualtats socials en els hàbits alimentaris (punts 2.10, 2.11 i 2.12 Informe)

El Síndic de Greuges proposa 33 recomanacions perquè es garanteixi el dret dels infants a l'alimentació adequada. Els departaments d'Empresa i Ocupació, Benestar Social i Família, Ensenyament i Salut de la Generalitat, els consells comarcals i els ajuntaments són els principals destinataris d'aquestes recomanacions.

Entre aquestes recomanacions, les principals són:

- Adoptar polítiques i mesures concretes per cobrir les necessitats bàsiques de la població que s'hagi vist privada dels recursos més elementals i que hagi vist accentuada la seva situació d'exclusió social a causa de la modificació dels criteris per accedir a la renda mínima d'inserció, i agilitar la revisió i la renovació dels expedients de renda mínima d'inserció pendents de resoldre.
- Condicionar la partida pressupostària d'ajuts de menjador escolar a les necessitats socials i econòmiques existents, de manera que augmenti en períodes en què la precarietat econòmica de les famílies també augmenti, per garantir que tots els alumnes que no tenen recursos suficients per sufragar l'accés a aquest servei percebin ajut.
- Establir un llindar de renda unificat a totes les comarques equiparable a l'indicador de renda de suficiència de Catalunya, per sota del qual totes les sol·licituds de menjador escolar rebin ajut, i consensuar entre els diferents consells comarcals criteris homogenis per concedir-lo.
- Resoldre i pagar els ajuts abans de l'inici o durant els primers dies de curs.
- Garantir el funcionament del servei de menjador als instituts de secundària els cinc dies de la setmana, tinguin o no jornada compactada, i la provisió de beques als alumnes socialment desfavorits.
- Fomentar l'accessibilitat econòmica als serveis de menjador de les escoles bressol per als infants de zero a tres anys que es trobin en situacions socioeconòmiques desfavorides.
- Garantir la cobertura de la distribució solidària d'aliments al conjunt de municipis de Catalunya, i desenvolupar experiències de treball integrat a escala local entre serveis socials municipals, entitats distribuïdores d'aliments, empreses distribuïdores d'aliments, etc., per millorar la detecció de necessitats, els circuits de distribució i la seva eficàcia
- Planificar la provisió gratuïta de places suficients de casals i colònies d'estiu al conjunt de municipis de Catalunya, per garantir que tots els infants detectats en situació de pobresa, amb possibles problemes de malnutrició infantil, puguin participar en aquestes activitats de lleure i tenir garantit, com a mínim, un àpat diari.
- Garantir l'obertura dels centres oberts durant tot l'any, també en els períodes de vacances.
- Desenvolupar protocols de detecció de casos de malnutrició infantil a escala local que comptin amb la implicació dels Serveis Socials, els centres escolars i altres serveis que s'ocupen d'atendre infants.

- Situar el desenvolupament de mesures contra la malnutrició infantil en el marc de plans integrals per combatre la pobresa infantil en el conjunt de Catalunya, o en els diferents territoris que la integren, a fi que les diferents actuacions endegades es puguin coordinar i puguin donar respostes compartides, més eficaces i globals, a les necessitats dels infants que es troben en aquesta situació.

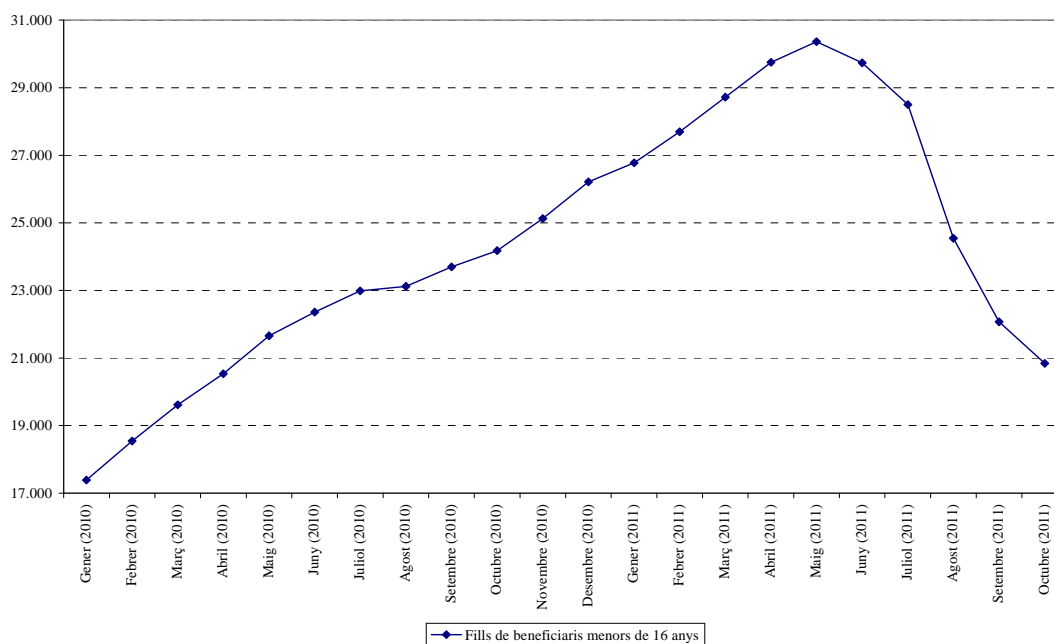
LES DADES MÉS RELLEVANTS

Taula 1. Indicadors de pobresa en infants menors de setze anys (2011)

Menors de 16 anys	%	N
Taxa de risc de pobresa	28,0	345.610
Privació material moderada (no només alimentació)	25,0	308.580
Privació material severa (no només alimentació)	10,5	129.604
Privació en alimentació	3,9	48.139

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població 2011.

Gràfic 1. Evolució dels fills beneficiaris de la renda mínima d'inserció (2010-2011)

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Economia i Empresa.

Taula 2. Evolució d'indicadors d'accés a rendes de la població a Catalunya (2008-2012)

	2008	2009	2010	2011	2012
Població de 0 a 17 anys en llars sense ocupació (%)	5,8	11,1	11,2	12,9	16,6
Població de 0 a 17 anys en llars sense ocupació (n)	74.443	146.747	151.178	176.611	229.931
Població aturada que no rep subsidi ni prestació (%)	67,4	59,8	57,3	63,5	64,2
Població aturada que no rep subsidi ni prestació (n)	233.200	369.900	387.700	466.000	542.800
Persones destinatàries RMI (n)	27.401	49.633	72.889	59.583	56.285
Persones titulars RMI (n)	13.708	22.068	30.284	24.765	23.123
Ràtio població aturada que no rep subsidi ni prestació (n) / persones titulars RMI (n)	17,0	16,8	12,8	18,8	23,5
Persones beneficiàries RMI (n)	13.693	27.565	42.605	34.818	33.162
Fills a càrrec de persones beneficiàries RMI (n)	12.204	21.232	37.225	27.833	...

Font: Enquesta de població activa i Departament d'Empresa i Ocupació.

Nota: Les dades de 2011 dels fills a càrrec de persones beneficiàries RMI (n) corresponen al 31 de novembre de 2011.

Taula 3. Indicadors de cobertura dels ajuts de menjador escolar (2008-2013)

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Alumnat a EI, EP i ESO	934.562	951.408	969.971	990.035	998.354
Ajuts individuals de menjador escolar	56.995	75.460 (20.264 p. ext.)	67.377 (6.070 p. ext.)	63.537	63.659
Risc de pobresa (menors de 16 anys)	17,6	23,4	23,7	26,4	26,4 (*)
Alumnat en risc de pobresa	164.483	222.629	229.883	261.369	263.565
Cobertura alumnat total	6,1	7,9	6,9	6,4	6,4
Cobertura teòrica alumnat en risc de pobresa	34,7	33,9	29,3	24,3	24,2
Import	28,95 M€	42,01 M€ (12,7 M€ p. ext.)	33,24 M€ (2,3 M€ p. ext.)	31,59 M€	32,20 M€

Font: Enquesta de condicions de vida (EU-SILC) i Departament d'Ensenyament.

Nota: No es disposa de dades de risc de pobresa de l'any 2012.